

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (fjärde avdelningen)
den 17 december 1997^{*}

I mål T-152/95,

Odette Nicos Petrides Co. Inc., bolag bildat enligt grekisk rätt, Kavala (Grekland), företrätt av advokaterna Édouard Didier och Joël Grangé, Paris, delgivningsadress: Carlos Zeyen, 67, rue Ermesinde, Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företräd av Gérard Berscheid, rättstjänsten, i egenskap av ombud, delgivningsadress: rättstjänsten, Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

angående en talan om att kommissionen skall förpliktas att betala skadestånd enligt artiklarna 178 och 215 andra stycket i EG-fördraget som ersättning för den skada som har orsakats till följd av vissa av kommissionens rättsakter i samband med förvaltningen av den gemensamma organisationen av marknaden för råttobak under perioden 1990/1991,

^{*} Rättegångsspråk: franska.

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, och domarna P. Lindh och J. D. Cooke,

justitiesekreterare: byrådirektören J. Palacio González,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 2 maj 1997,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

- 1 Den 21 april 1970 antog rådet förordning (EEG) nr 727/70 om den gemensamma organisationen av marknaden för råttobak (EGT L 94, s. 1, nedan kallad förordning nr 727/70). Bland de huvudsakliga mekanismerna i denna gemensamma organisation av marknaden (nedan kallad GOM), finns en skyldighet för medlemsstaternas interventionsorgan att till interventionspriset köpa bladtabak som har skördats inom gemenskapen och som inte avsätts inom det sedvanliga handelsutbytet. Avsättningen av tobak som har inköpts på detta sätt skall ske utan att marknaden rubbas och med iakttagande av lika rätt till tillgång till varor samt likabehandling av inköpare (artikel 7.2 andra stycket i förordning nr 727/70).
- 2 I artikel 3 i rådets förordning (EEG) nr 327/71 av den 15 februari 1971 om allmänna bestämmelser för kontrakt avseende den första bearbetningen och iordningställandet, om lagringskontrakt samt om avsättning av tobak som innehas av

interventionsorganen (EGT L 39, s. 3, nedan kallad förordning nr 327/71), föreskrivs att avsättningen skall ske i enlighet med de prisvillkor som fastställs i varje enskilt fall med hänsyn till bland annat marknadens utveckling och efterfrågan på denna.

3 I artikel 1 i kommissionens förordning (EEG) nr 3389/73 av den 13 december 1973 om förfarandet och villkoren för försäljning av tobak som innehas av interventionsorgan (EGT L 345, s. 47, nedan kallad förordning nr 3389/73), vilken har ändrats vid ett flertal tillfällen, föreskrivs:

”1. Baltobak som innehas av interventionsorgan skall omsättas på nytt genom anbudsinfordran eller offentlig auktion.

2. Med anbudsinfordran avses ett förfarande enligt vilket alla eventuella köpare uppmanas att lämna in anbud, varvid kontraktet tilldelas den som lämnar det bästa anbud som uppfyller bestämmelserna i denna förordning.

...”

4 I artikel 6.1 föreskrivs vad avser förfarandet vid anbudsinfordran:

”Senast 15 dagar efter det att tidsfristen för inlämnande av anbud löper ut skall beslut fattas på grundval av de mottagna anbuden och i enlighet med förfarandet i artikel 17 i förordning (EEG) nr 727/70 att antingen fastställa ett lägsta försäljningspris för varje parti eller att inte tilldela något kontrakt.”

5 Ursprungligen hade artikel 5.1 följande lydelse:

”Varje anbudsgivare skall hos det berörda interventionsorganet ställa en säkerhet på 0,28 beräkningsenheter per kg råttobak.”

6 Säkerheten ökades till 0,339 ecu per kg genom kommissionens förordning (EEG) nr 3263/85 av den 21 november 1985 om ändring av förordning nr 3389/73 (EGT L 311, s. 22). Genom avvikelse från artikel 5.1 i förordning nr 3389/73 ändrades säkerheten till 0,7 ecu per kg baltobak genom kommissionens förordning (EEG) nr 3040/91 av den 15 oktober 1991 om ändring av förordning (EEG) nr 2436/91 om en anbudsinfordran avseende försäljning av baltobak som innehas av interventionsorganen i Grekland, Italien och Tyskland (EGT L 288, s. 18, nedan kallad förordning nr 3040/91).

Faktiska omständigheter

7 Sökanden är ett grekiskt bolag vars huvudsakliga verksamhet består i bearbetning och handel med tobak i Grekland och utlandet. Under den ifrågavarande perioden hade den en fabrik för bearbetning och lagring av tobak och en annan anläggning för lagring. I mån av behov hyrde den även olika mindre anläggningar och kontor. Den samarbetade med ombud och andra agenter i Grekland och i utlandet.

8 Den ifrågavarande perioden avser tiden från april 1990 till slutet av år 1991. Under denna period organiserade kommissionen tre anbudsförfaranden avseende tobak som innehades av det grekiska interventionsorganet och ett fjärde anbudsförfarande avseende tobak som innehades av tre av medlemsstaternas interventionsorgan, däri inbegripet det grekiska interventionsorganet. Den 15 oktober 1991 utfärdade den även förordning nr 3040/91 genom vilken den ökade den säkerhet som varje anbudsgivare skulle ställa hos det ifrågavarande interventionsorganet.

- 9 Den första omtvistade anbudsinfordran (nedan kallad den första anbudsinfordran) organiserades genom kommissionens förordning (EEG) nr 899/90 av den 5 april 1990 om en anbudsinfordran avseende försäljning av baltobak som innehas av interventionsorganet i Grekland (EGT L 93, s. 7) och omfattade fyra partier råttobak i balar från åren 1986 och 1987 vilka innehades av det grekiska interventionsorganet, av olika sorter, till en totalvikt om 5 271 428 kg. Den dag som kommissionen senast hade att fatta beslut avseende anbudsinfordran var fastställd till den 14 juni 1990. Det första partiet utgjordes av 1 805 903 kg tobak. Det innehöll de olika sorterna Mavra, Kaba Koulak (klassisk) och Ellassona, Kaba Koulak (icke klassisk), Katerini, Buraly EL och Basmás. Det andra partiet bestod av 1 519 836 kg tobak och innehöll samma sorter, med undantag för Basmás. Det tredje partiet bestod av 1 519 991 kg tobak och innehöll samma sorter som det andra partiet. Det fjärde partiet bestod av 425 698 kg tobak och innehöll endast Mavra och Basmás. Sökanden inlämnade ett anbud avseende det första och det andra partiet (till ett belopp om 76,11 DR respektive 63,11 DR per kg). Kommissionen beslutade emellertid den 14 juni 1990 att inte tilldela anbudsgivarna något kontrakt, med anledning av att de pris som hade uppgivits kunde komma att påverka marknaden på ett negativt sätt.
- 10 Den andra omtvistade anbudsinfordran (nedan kallad den andra anbudsinfordran) organiserades genom kommissionens förordning (EEG) nr 1560/90 av den 8 juni 1990 om en anbudsinfordran avseende försäljning av baltobak som innehas av interventionsorganet i Grekland (EGT L 148, s. 7, nedan kallad förordning nr 1560/90). Den avsåg återigen samma fyra partier råttobak i balar. Den dag som kommissionen senast hade att fatta beslut avseende anbudsinfordran var fastställd till den 9 augusti 1990. Sökanden inlämnade ett anbud avseende det första och det fjärde partiet (till ett belopp om 91,11 DR respektive 101,11 DR per kg). Kommissionen accepterade en annan anbudsgivares anbud avseende det andra partiet den 7 augusti 1990 (till ett belopp om 102 DR per kg), men förkastade samtliga anbud avseende det första, det tredje och det fjärde partiet, under åberopande av att marknaden kunde komma att påverkas på ett negativt sätt.
- 11 Den tredje omtvistade anbudsinfordran (nedan kallad den tredje anbudsinfordran) organiserades för de tre återstående partierna genom kommissionens förordning (EEG) nr 2610/90 av den 10 september 1990 om en anbudsinfordran avseende försäljning av baltobak som innehas av interventionsorganet i Grekland

(EGT L 248, s. 5). Den dag som kommissionen senast hade att fatta beslut avseende anbudsinfordran var fastställd till den 12 november 1990. Sökanden inlämnade ett anbud avseende de tre partierna (till ett belopp om 152,26 DR, 132,26 DR respektive 121,26 DR per kg). Sökandens anbud avseende det första partiet var det högsta av de anbud som hade inlämnats. Kommissionen beslutade den 16 november 1990 återigen att inte anta anbudsgivarnas anbud, med anledning av att marknaden kunde komma att utvecklas på ett onormalt sätt till följd av de pris som hade uppgivits.

- 12 Den fjärde omtvistade anbudsinfordran (nedan kallad den fjärde anbudsinfordran) organiserades genom kommissionens förordning (EEG) nr 2436/91 av den 7 augusti 1990 om en anbudsinfordran avseende försäljning av baltobak som innehas av interventionsorganen i Grekland, Italien och Tyskland (EGT L 222, s. 23, nedan kallad förordning nr 2436/91). Den sammanlagda vikten om 105 486 276 kg var uppdelad på elva partier fördelade i fyra grupper. Varje grupp av partier kunde bjudas ut till försäljning först när kontrakt hade tilldelats för föregående grupp av partier. Då det eftersträvade målet var att erhålla anbud för samtliga tobakssorter, måste försäljningen börja med de minst efterfrågade sorterna på marknaden. Varje parti innehöll tobak av en viss sort, som innehades av de olika interventionsorganen i de olika ifrågavarande medlemsstaterna. Sökanden deltog i viss försäljning av denna serie. Sökandens anbud, som avsåg en mindre kvantitet än den som hade fastställts för ifrågavarande partier, förkastades såsom icke överensstämmande med anbudsinfordran.
- 13 Efter att sökanden den 13 september 1991 hade skrivit till den medlem av kommissionen som ansvarade för jordbruksfrågor för att få ett uppskov med verkställigheten av förordning nr 2436/91, utan att erhålla ett enligt sökandens uppfattning tillfredsställande svar, väckte sökanden talan vid domstolen om ogiltigförklaring av dels denna förordning, dels kommissionens meddelande om anbudsinfordran nr 91/C/213/04 som offentliggjordes med tillämpning av ovannämnda förordning (mål C-232/91). Sökanden inlämnade även en ansökan om interimistiska åtgärder avseende uppskov med den omtvistade förordningen (mål C-232/91 R). Då sökanden inte var personligen berörd av de omtvistade rättsakterna förklarade domstolen genom beslut av den 14 november 1991 i de förenade målen C-232/91 och C-233/91, Petridi och Kapnemporon Makedonias mot kommissionen (Rec. 1991, s. I-5351) att dess talan inte kunde tas upp till sakprövning. Även sökandens ansökan om interimistiska åtgärder avsågs genom beslut av den 10 januari 1992 i de förenade målen C-232/91 R och C-233/91 R (inte offentliggjort i rättsfallssamlingen).

- 14 Kommissionen delade upp de tre sista partierna i den fjärde anbudsinfordran i tio partier, genom kommissionens förordning (EEG) nr 162/92 av den 24 januari 1992 om ändring av förordning nr 2436/91 (EGT L 18, s. 16), med anledning av att en uppdelning beroende på vilket år tobaken hade skördats gjorde att man kunde hoppas på ett bättre värde.

Förfarande och parternas yrkanden

- 15 Genom ansökan som inlämnades till förstainstansrätten den 24 juli 1995 väckte sökanden en skadeståndstalan mot kommissionen med stöd av artikel 215 andra stycket i EG-fördraget.
- 16 Förstainstansrätten (fjärde avdelningen) beslutade efter referentens rapport att inleda det muntliga förfarandet utan att vidta föregående åtgärder för bevisupptagning. Förstainstansrätten anmodade emellertid de två parterna att skriftligen besvara vissa frågor. Frågorna besvarades i vederbörlig ordning.
- 17 Parterna utvecklade sin talan vid offentligt sammanträde den 2 maj 1997.
- 18 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall
- fastställa att kommissionen har ådragit sig skadeståndsansvar enligt artikel 215 andra stycket i fördraget,
  - följaktligen förplikta kommissionen att ersätta den skada som sökanden lidit och betala denne ett belopp om 20 403 788 ecu,
  - förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

19 Sökanden har vidare i sin replik begärt att förstainstansrätten skall förordna att svaranden skall framlägga följande under förfarandet:

- förvaltningskommitténs protokoll från och med den 25 juli 1990 till och med den 30 januari 1992,
- samtliga studier, interna handlingar samt dokument rörande bedömningen av marknadsbehovet och förvaltningen av interventionslagren för tobak under den omtvistade perioden,
- samtliga interna handlingar avseende planerna för försäljning av tobak till Ryssland och all korrespondens mellan kommissionen och Agrountorg och all bevisning rörande Ballots roll såsom mellanhand.

20 Sökanden har tillagt att den inte motsätter sig att det utses en sakkunnig, som på svarandens bekostnad skall bedöma den skada som sökanden har orsakats.

21 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

- förklara att skadeståndstalan inte kan tas upp till sakprövning i den mån den avser faktiska omständigheter som inträffade före den 23 juli 1990 och kommissionens rättsakter från denna tid,
- förklara att handlingar och uppgifter från förvaltningskommittén för tobak inte kan prövas i förevarande förfarande,
- ogilla talan i övrigt, och
- förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Kommissionen har i sin duplik vidare yrkat att förstainstansrätten skal förklara att de nya kraven på att lämna handlingar och på ett förskott för kostnaderna för en eventuell sakkunnig skall avvisas eller åtminstone ogillas.

Preskription av talan i den del den avser kommissionens rättsakter från före den 24 juli 1990

Parternas argument

- 22 Kommissionen har bestridit att talan kan tas upp till sakprövning i den mån den avser kommissionens rättsakter från tiden före den 23 juli 1990, eftersom ansökan inlämnades den 24 juli 1995. Den har påpekat att en skadeståndstalan med stöd av artikel 215 andra stycket i fördraget preskriberas fem år efter den händelse som föranleder ansvarstalan. Preskriptionsfristen börjar löpa när de villkor som ersättningskyldigheten är underställd är uppfyllda. Vad avser den första anbudsinfordran har den emellertid påpekat att beslutet att inte anta anbuden fattades den 14 juni 1990. Den skada som sökanden påstår sig ha orsakats hade således konkretiserats tillräckligt innan den 23 juli 1990. Talan är följaktligen preskriberad åtminstone vad avser den första anbudsinfordran.
- 23 Sökanden har svarat att det är de efterföljande omständigheterna kring besluten att inte anta sökandens anbud samt att inte bevilja uppskov med anbudsförfarandet och villkoren för den nya anbudsinfordran som har bestridits. De olika fel som kommissionen har begått inträffade alla efter den 23 juli 1990. Skadan hade inte uppkommit i sin helhet då kommissionen den 14 juni 1990 förkastade sökandens ansökan.

Förstainstansrättens bedömning

- 24 Enligt artikel 43 i EG-stadgan för domstolen, vilken är tillämplig på förstainstansrätten enligt artikel 46 i denna stadga, preskriberas talan mot gemenskapen om ansvar i utomobligatoriska rättsförhållanden fem år efter den händelse som föranleder ansvarstalan.
- 25 I detta fall har sökanden i sina inlagor inte försökt visa på vilket sätt beslutet att inte anta sökandens anbud av den 14 juni 1990, avseende den första anbudsinfordran, utgör ett rättsstridigt beteende från kommissionens sida. Den har i själva verket ägnat hela sin framställning åt de av kommissionens övriga akter som den bestrider.
- 26 Tvärtemot vad den har förklarat i samband med frågan om huruvida talan kan tas upp till sakprövning, har sökanden för övrigt inte försökt påvisa förekomsten av något som helst samband mellan beslutet av den 14 juni 1990 och de av kommissionens övriga akter som den bestrider. Den har vidare inte åberopat något orsaksamband mellan beslutet av den 14 juni 1990 och den skada för vilken den kräver ersättning.
- 27 Slutligen beaktas inte den första anbudsinfordran i den beräkning som sökanden åberopar för bestämningen av det skadeståndsbelopp som den kräver (se det sakkunnigutlåtande som utgör bilaga nummer 121 till ansökan).
- 28 Sökanden kan under dessa omständigheter inte, utan att ytterligare förklara de omständigheter som i detta fall motiverar dess tillämpning, åberopa den rättspraxis enligt vilken preskriptionsfristen inte börjar löpa innan den skada som skall ersättas har uppkommit (domstolens dom av den 27 januari 1982 i de förenade målen 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 och 5/81, Birra Wührer m. fl. mot rådet och kommissionen, Rec. 1982, s. 85, punkt 10).

- 29 Vad avser bedömningen av om talan kan tas upp till sakprövning skall beslutet av den 14 juni 1990 således inte anses som en omständighet som inte kan avskiljas från ett mer allmänt rättsstridigt handlande från kommissionens sida.
- 30 Av detta följer att talan skall avvisas i den del den avser den första anbudsinfordran.

Saken

- 31 Enligt domstolens och förstainstansrättens fasta rättspraxis uppkommer ett utomobligatoriskt ansvar för gemenskapen endast om vissa villkor är uppfyllda, vad gäller det rättsstridiga beteende som gemenskapsinstitutionen läggs till last, den faktiska förekomsten av en skada samt orsakssambandet mellan det rättsstridiga beteendet och den åberopade skadan (se förstainstansrättens dom av den 13 december 1995 i de förenade målen T-481/93 och T-484/93, *Exporteurs in Levende Varkens m. fl. mot kommissionen*, REG 1995, s. II-2941, punkt 80).
- 32 Innan förstainstansrätten avgör frågan om kommissionen har handlat på ett rättsstridigt sätt, är det lämpligt att fastställa vad som skall ske med uppgifterna från förvaltningskommittén för tobak, vilka sökanden har åberopat i samband med detta förfarande.

Sökandens rätt att åberopa vissa uppgifter

Parternas argument

- 33 Kommissionen anser att sökanden inte har rätt att åberopa uppgifterna från förvaltningskommittén för tobak, eftersom det i artikel 10 i kommitténs interna arbetsordning föreskrivs att dennas yttranden är konfidentiella. Dessutom är kommitténs medlemmar i enlighet med artikel 214 i fördraget förpliktade att inte lämna

ut uppgifter som omfattas av tystnadsplikt. Sökanden hade således varken rätt att få uppgifterna i fråga eller att a fortiori använda dem i förevarande förfarande. Artikel 214 i fördraget har direkt effekt som är obegränsad i tiden och huruvida sökanden i god eller ond tro har erhållit protokollen saknar relevans. Sökanden kunde i själva verket inte ha varit ovetande om att dessa inte var offentliga och att de följaktligen inte var avsedda att lämnas ut.

- 34 Sökanden har gjort gällande att den inte hade kännedom om förvaltningskommitténs interna arbetsordning, eftersom den inte var offentliggjord. Denna arbetsordning kan således inte åberopas mot den. För övrigt har sökanden gjort gällande att den inte på ett rättsstridigt sätt har tillförsäkrat sig protokollen från den förvaltningskommitté som de grekiska myndigheterna har inrättat. I själva verket lämnar den grekiska föreningen för tobaksindustri regelbundet ut dessa protokoll till sina medlemmar utan att meddela dem att dessa handlingar är konfidentiella. Sökanden kunde således lagligt framlägga dessa handlingar under förfarandet. För övrigt är det obegripligt att det skulle finnas anledning att upprätthålla denna sekretess mer än fyra år efter händelserna.

Förstainstansrättens bedömning

- 35 I detta fall är de enda uppgifter i de protokoll som förvaltningskommittén för tobak skrev som är av relevans för tvistens lösning de som rör anbudens avseende det första, det andra och det fjärde partiet i den andra anbudsinfördran och det första partiet i den tredje anbudsinfördran.
- 36 Det skall ändå påpekas att de uppgifter till vilka sökanden har hänvisat vad avser dessa anbud är kända tack vare andra källor. Kommissionen har i själva verket i sitt svar på en skriftlig fråga från förstainstansrätten bekräftat att sökandens anbud avseende de första partierna i den andra och den tredje anbudsinfördran var de högsta bland de anbud som erhöles för dessa partier. Storleken på beloppet avseende det anbud som antogs för det andra partiet i den andra anbudsinfördran meddelades sökanden genom kommissionens beslut av den 7 augusti 1990. Den omständigheten att sökandens anbud för det fjärde partiet i den andra anbudsinfördran var det högsta bland de anbud som erhöles bekräftades av revisionsrätten i

dess särskilda rapport nummer 8/93 om organisationen av marknaden för råttobak (EGT C 65, 1994, s. 1, nedan kallad den särskilda rapporten). Det andra och det fjärde partiet i den andra anbudsinfordran är föremål för en ingående redogörelse i punkt 4.53—4.55 i denna rapport.

- 37 Samtliga dessa uppgifter var således tillgängliga oberoende av vad de grekiska myndigheterna eller organisationerna vidtog för åtgärder.
- 38 Frågan om sökanden hade rätt att åberopa förvaltningskommitténs protokoll saknar således relevans.

Kommissionens rättsstridiga beteende

- 39 Sökanden tycks vara av den uppfattningen att det rättsstridiga beteende som kommissionen klandras för utgör en samling på varandra följande åtgärder i olika anbudsinfordringar. Sökanden har trots detta på ett tydligt sätt analyserat varje aspekt i detta beteende. Därför skall förstainstansrätten göra en separat bedömning av de olika aspekterna i detta beteende som påstås vara rättsstridiga, med undantag för beslutet av den 14 juni 1990 (se ovan punkt 25—31). För övrigt skall förstainstansrätten granska de invändningar som sökanden har framfört avseende tidsperioden mellan den tredje och den fjärde anbudsinfordran samt avseende den omständigheten att kommissionen höjde säkerheten.

Den andra anbudsinfordran

— Parternas argument

- 40 Sökanden har påstått att kommissionen har åsidosatt proportionalitetsprincipen och likabehandlingsprincipen genom att den 7 augusti 1990 förkasta dennes anbud avseende den andra anbudsinfordran.

- 41 För det första var det i motsats till vad kommissionen har hävdad inte berättigat att förkasta anbuden med hänvisning till att marknaden kan komma att rubbas. De medel som kommissionen använde i detta avseende var enligt sökanden inte ägnade att uppnå det mål som eftersträvades och var mer långtgående än vad som var nödvändigt för att uppnå detta mål, vilket enligt rättspraxis strider mot proportionalitetsprincipen (domstolens dom av den 8 april 1992 i mål C-256/90, Mignini, Rec. 1992, s. I-2651, punkt 16).
- 42 Då det varken var ändamålsenligt eller nödvändigt att förkasta sökandens anbud, var detta följaktligen inte förenligt med proportionalitetsprincipen.
- 43 Sökanden har påpekat att dess anbud avseende det första partiet inte antogs trots att det var det högsta anbudet. Sökanden har för övrigt gjort gällande att även om man skulle godta kommissionens argument i svaret på den särskilda rapporten, i vilket den specificerar att värdet på det andra och fjärde partiet var detsamma, var det löjligt att sökandens anbud för det fjärde partiet förkastades, eftersom skillnaden mellan de pris som hade erbjudits var mindre än en drakma. Enligt sökanden var dess anbud för det fjärde partiet tvärtom mycket bättre (mer än tre gånger bättre) än det som hade avgivits för det andra partiet. Den har i detta avseende citerat ett utdrag ur den särskilda rapporten (punkt 4.55): "... det anbud avseende partiet av lägre kvalitet [det fjärde partiet] som förkastades var avsevärt intressantare än det som accepterades för det parti av högre kvalitet [det andra partiet]". Sökanden har erinrat om att det fjärde partiet endast avsåg 425 ton och har gjort gällande att försäljningen av en sådan kvantitet inte skulle ha kunnat leda till att marknaden rubbades.
- 44 Sökanden har för det andra hävdad att kommissionen genom att förkasta sökandens anbud avseende det fjärde partiet och genom att acceptera en annan anbudsgivares anbud avseende det andra partiet på ett uppenbart sätt har åsidosatt principen om likabehandling, som är tillämplig i detta fall enligt artikel 40.3 i fördraget, gemenskapsdomstolarnas rättspraxis och enligt artikel 7.2 i förordning nr 727/70.

- 45 Kommissionen har för det första gjort gällande att den hade haft för avsikt att låta de ekonomiska aktörerna förstå att den var villig att återuppta tilldelningen av partierna då priserna hade ökat tillräckligt. De priser som slutligen hade erbjudits i övriga anbudsinfordringar för de två ifrågavarande sorterna i det fjärde partiet hade för övrigt till fullo berättigat kommissionens tvekan. Anbudet för det andra partiet kunde däremot accepteras, mot bakgrund av hur partiet var sammansatt och genomsnittspriset för varje sort som ingick i detta parti och jämfört med det pris som hade erbjudits för det tredje partiet, som var sammansatt på praktiskt taget samma sätt som det andra partiet.
- 46 Kommissionen har för det andra replikerat att sökanden på ett allmänt sätt blandar ihop tobakssorterna utan att beakta deras respektive pris. Således har likabehandlingsprincipen inte åsidosatts till följd av att kommissionen förkastade sökandens anbud avseende det fjärde partiet och samtidigt antog en annan anbudsgivares anbud avseende det andra partiet.

— Förstainstansrättens bedömning

- 47 Enligt fast rättspraxis tillhör proportionalitetsprincipen de allmänna rättsprinciperna i gemenskapsrätten. Enligt denna princip skall åtgärder som föreskrivs i gemenskapens rättsakter vara ägnade att förverkliga det åsyftade målet, utan att gå utanför gränserna för vad som är nödvändigt för detta ändamål. Om valet står mellan flera lämpliga åtgärder skall den minst ingripande väljas och de olägenheter som orsakas skall inte vara orimliga i förhållande till de åsyftade målen (se dom i det ovannämnda målet *Exporteurs in Levende Varkens m. fl.* mot kommissionen, punkt 19).
- 48 Sökanden har i detta fall hävdats att kommissionens beslut att förkasta dess anbud för det första och det fjärde partiet varken var ändamålsenligt eller lämpligt, men har varken förtydligat i förhållande till vilken målsättning nämnda beslut har uppvisat dessa egenskaper eller lämnat några uppgifter som påvisar dessa egenskaper.

49 Sökanden har i själva verket hävdad att kommissionens beslut av den 7 augusti 1990, som fattades i enlighet med den befogenhet som kommissionen enligt artikel 6.1 i förordning nr 3389/73 har att inte tilldela något kontrakt (se ovan punkt 4), inte berodde på en önskan att inte rubba marknaden mot bakgrund av priserna i de anbud som hade ingivits, utan på kommissionens okunnighet om marknadspriset, vilket bevisas av dess beslut att inte tilldela sökanden det fjärde partiet men att anta det mindre intressanta anbud, som en annan anbudsgivare hade ingivit avseende det andra partiet.

50 Även om kommissionen, såsom sökanden har hävdad, faktiskt inte hade kännedom om marknadspriserna då den fattade det omtvistade beslutet, med anledning av att den valde att låta tobakspartierna bestå av olika sorter, är denna omständighet ändå inte av betydelse för bedömningen av om institutionen i detta fall har åsidosatt proportionalitetsprincipen.

51 Det skall under alla omständigheter konstateras att ett av målen med de tillämpliga bestämmelserna är att undvika att ifrågavarande marknad rubbas (se i detta avseende artikel 7.2 andra stycket i förordning nr 727/70). Det är emellertid så att kommissionens beslut har lett till att de berörda aktörerna i samband med den tredje anbudsinfordran har erbjudit kommissionen högre priser än de som erbjuds för samma partier i samband med den andra anbudsinfordran (se ovan punkterna 10 och 11). Sökanden kan därför inte åberopa att kommissionen var okunnig om priserna, till stöd för påståendet att beslutet av den 7 augusti 1990 inte är förenligt med målsättningen att inte rubba ifrågavarande marknad.

52 Av detta följer att det saknas stöd för grunden att proportionalitetsprincipen skulle ha åsidosatts.

53 Vad avser likabehandlingsprincipen, vilken sökanden också har påstått har åsidosatts, skall det erinras om att enligt en fast rättspraxis tillhör även den de grundläggande rättsprinciperna i gemenskapsrätten och den innebär att jämförbara situationer inte skall behandlas på olika sätt, såvida en åtskillnad inte är objektivt

berättigad (se domstolens dom av den 5 oktober 1994 i mål C-280/93, Tyskland mot rådet, Rec. 1994, s. I-4973, punkt 67).

- 54 I detta fall är det emellertid så att det andra och det fjärde partiet, vilka sökanden har jämfört, inte innehöll samma tobakssorter. Såsom det anges i förordning nr 1560/90 innehöll det andra partiet sorterna Mavra, Kaba Koulak (klassisk) och Ellassona, Kaba Koulak (icke klassisk), Katerini och Buraly EL, medan det fjärde partiet innehöll Mavra och Basmás. Den enda tobakssort som ingick i båda partierna var således Mavra. För övrigt skilde sig de ifrågavarande kvantiteterna markant åt, då det andra partiet innehöll 1 519 836 kg tobak, medan det fjärde partiet endast innehöll 425 698 kg tobak.
- 55 Kommissionen gjorde för övrigt på grundval av de uppgifter som den då hade tillgång till, den bedömningen att sökandens anbud för det fjärde partiet var för lågt, medan anbudet för det andra partiet var acceptabelt, i synnerhet jämfört med det pris som hade erbjudits för det tredje partiet, som var nästan identiskt med det andra partiet, såväl vad avser tobakssorter som vikt.
- 56 Slutligen var kommissionen av den uppfattningen att om man avlägsnade mängden Mavra från det andra och det fjärde partiet, som var nästan densamma i de två partierna (306 491 kg i det andra partiet och 333 872 kg i det fjärde partiet), framgick det att sökanden erbjöd ett kilopris som var lägre för tobakssorten Basmás i det fjärde partiet, än det kilopris som den anbudsgivare som erhöll kontraktet för det andra partiet erbjöd för övriga tobakssorter i det andra partiet, trots att tobakssorten Basmás var mer efterfrågad än övriga tobakssorter i det andra partiet, vilket sökanden inte har bestridit. Sökanden har emellertid i detta förfarande inte visat på vilket sätt denna bedömning skulle vara uppenbart oriktig, utan har nöjt sig med att citera ett utdrag ur den särskilda rapport i vilken det anges att det anbud avseende det fjärde partiet som förkastades var intressantare än det som antogs för det andra partiet (se ovan punkt 44), utan att på ett relevant sätt bemöta kommissionens argument som har redovisats ovan, vilka talar mot slutsatsen i det utdrag i den särskilda rapport ur vilken citatet är hämtat.

- 57 Det skall i detta avseende understrykas att kommissionen vid förvaltningen av GOM för tobak har en affärsmässig roll. Den skall besluta om de anbud som avser partierna som skall tilldelas skall antas eller inte, med beaktande av samtliga de uppgifter som den har tillgång till då den fattar sitt beslut. Det framgår av fast rättspraxis att den har ett omfattande utrymme för skönsmässig bedömning i detta avseende, eftersom den skall ta hänsyn till olika omständigheter när den fattar dessa beslut, såsom de pris som har erbjudits för olika partier samt kostnaderna för lagring för det fall partierna inte säljs. Även beslut som i efterhand skulle kunna visa sig vara klandervärda leder under dessa omständigheter inte nödvändigtvis till att gemenskapen blir ansvarig, när institutionen inte har begått något uppenbart fel i sin bedömning (se i detta avseende domstolens dom av den 11 mars 1987 i mål 27/85, Vandemoortele mot kommissionen, Rec. 1987, s. 1129, punkt 31—34).
- 58 Slutligen är det så att då sökanden inte har visat att kommissionen har behandlat jämförbara situationer på olika sätt, saknar den stöd för att i detta fall åberopa att principen om likabehandling har åsidosatts.
- 59 Det framgår av det ovan anförda att kommissionens beslut av den 7 augusti 1990 att förkasta sökandens anbud avseende det första och det fjärde partiet i den andra anbudsinfordran inte är rättsstridigt. Det uppkommer således inte något utombligatoriskt ansvar för gemenskapen i förhållande till sökanden.

Den tredje anbudsinfordran

— Parternas argument

- 60 Under åberopande av att proportionalitetsprincipen har åsidosatts även vad avser den tredje anbudsinfordran, har sökanden gjort gällande att kommissionens beslut av den 16 november 1990 att förkasta anbudet, vilket även i detta fall motiverades med att marknaden skulle kunna komma att rubbas, har bidragit till en onormal

prisökning, ökade lagringskostnader samt inneburit att gemenskapen har förlorat betydande medel. Sökanden anser i motsats till vad kommissionen har påstått att det förhållandet att priserna i anbuden höjdes varken var onormalt eller överdrivet i förhållande till exportpriserna. Det var tvärtom en logisk följd av att anbuden i den tidigare anbudsinfordran förkastades.

- 61 Kommissionen har svarat att den förkastade samtliga anbud i samband med denna anbudsinfordran i syfte att försöka sälja hela lagret vid ett och samma tillfälle och för att senare organisera en försäljning för varje sort, så att sorternas faktiska marknadsvärde skulle kunna fastställas. Kommissionen har tillagt att, eftersom marknaden var instabil vid denna tidpunkt föredrog den att förkasta samtliga anbud för att utforma nya förslag.

— Förstainstansrättens bedömning

- 62 I likhet med fallet avseende den andra anbudsinfordran har sökanden till stöd för grunden att proportionalitetsprincipen har åsidosatts hävdatt att kommissionens beslut av den 16 november 1990 varken ändamålsenligt eller lämpligt, men har inte förtydligat i förhållande till vilken målsättning nämnda beslut har uppvisat dessa egenskaper och har hänvisat dels på ett allmänt sätt till "målsättningen med anbudsförfarandet avseende tobak", dels till den målsättning enligt vilken "efterfrågan på marknaden skall beaktas vid anbudsinfordran".

- 63 Även om kommissionen faktiskt inte kände till marknadspriserna då den fattade beslutet av den 16 november 1990, såsom sökanden även i detta fall har hävdatt, är denna omständighet inte av någon betydelse för bedömningen av om institutionen i detta fall har åsidosatt proportionalitetsprincipen (se ovan punkterna 50 och 51).

- 64 Sökanden har för övrigt inte tillhandahållit någon uppgift som visar att kommissionen genom att den 16 november 1990 besluta att förkasta samtliga anbud för att undvika att rubba marknaden, underlät att beakta efterfrågan på marknaden, vilken enligt artikel 3 c i förordning nr 327/71 skall beaktas. Till dess att motsatsen har styrkts, visar emellertid den omständigheten att kommissionen hade för avsikt att undvika att rubba marknaden, att den beaktade utvecklingen och efterfrågan på marknaden, åtminstone så som den bedömde att de såg ut vid denna tidpunkt.
- 65 Det skall under alla omständigheter erinras om att enligt de tillämpliga bestämmelserna (se ovan punkt 52) och artikel 6.1 i förordning nr 3389/73 hade kommissionen rätt att förkasta såväl sökandens anbud avseende det första partiet, även om det var det högsta anbudet, som samtliga övriga anbud som den hade erhållit.
- 66 Det saknas stöd för grunden att proportionalitetsprincipen skulle ha åsidosatts.
- 67 Det skall tilläggas att det inte har någon betydelse att beslutet av den 16 november 1990 fattades efter det att den tidsfrist om femton dagar som föreskrivs i artikel 6.1 i förordning nr 3389/73 för att fatta beslut om tilldelning hade löpt ut. Enligt rättspraxis skall denna frist, eftersom någon påföljd inte har ålagts för det fall den inte skulle iakttas, anses som en ordningsregel mot vilken ett överskridande endast leder till att det uppkommer ett ansvar för kommissionen för det fall det föreligger vårdslöshet från dennas sida (domstolens dom av den 6 oktober 1993 i mål C-55/91, Italien mot kommissionen, Rec. 1993, s. I-4813, punkt 69). I detta fall har sökanden inte ens påstått att kommissionen har gjort sig skyldig till en sådan vårdslöshet, utan har nöjt sig med att i sitt svar på de skriftliga frågorna från förstainstansrätten hänvisa till att denna tidsfrist inte har iakttagits.
- 68 Det framgår av det ovan anförda att kommissionens beslut av den 16 november 1990 att förkasta sökandens anbud avseende tre partier i den tredje anbudsinfordran inte är rättsstridigt. Det uppkommer således inte något utomobligatoriskt ansvar för gemenskapen i förhållande till sökanden.

Tidsperioden mellan den tredje och den fjärde anbudsinfordran

— Parternas argument

69 Sökanden har gjort gällande att den tidsperiod som förflöt mellan den tredje och den fjärde anbudsinfordran inte var rimlig, eftersom den innebar att lagren fylldes på och således att marknaden rubbades på ett allvarligt sätt. Den har förklarat att kommissionen åsidosatte proportionalitetsprincipen genom att försöka inleda en affärstransaktion med Sovjetunionen, i strid med bestämmelserna i artikel 7 i förordning nr 727/70 och utan hänsyn till efterfrågan på marknaden, som enligt artikel 3 c i förordning nr 327/71 skall beaktas, eftersom denna transaktion varken var nödvändig eller lämplig. Sökanden har förkastat de olika argument som kommissionen har framfört för att motivera den omtvistade tidsperiodens längd.

70 Kommissionen har förklarat att den tidsperiod som förflöt mellan den tredje och den fjärde anbudsinfordran orsakades av flera omständigheter, bland annat de enorma prissvängningar som inträffat mellan den tredje anbudsinfordran och tidigare anbudsinfordringar, de diskussioner som ägde rum mellan kommissionen och före detta Sovjetunionen för att undersöka om det var möjligt att sälja samtliga lager till denna, samt kommissionens önskan att möjliggöra en total avsättning av de mängder tobak som förelåg vid interventionen, för att skapa en sund interventionssituation för den nya GOM.

— Förstainstansrättens bedömning

71 Gemenskapsinstitutionernas underlåtenhet att handla kan endast leda till att det uppkommer ett ansvar för gemenskapen då institutionerna vid detta tillfälle har åsidosatt en lagstadgad skyldighet att handla som följer av en gemenskapsrättslig bestämmelse (se domstolens dom av den 15 september 1994 i mål C-146/91, KYDEP mot rådet och kommissionen, Rec. 1994, s. I-4199, punkt 58).

72 I detta fall föreskrevs det inte i någon bestämmelse i den tillämpliga förordningen att kommissionen var skyldig att inleda en anbudsinfordran inom en viss tidsperiod, vilket sökanden för övrigt inte har påstått.

73 Det skall under dessa omständigheter konstateras, utan att det är nödvändigt att granska huruvida de förklaringar som kommissionen har lämnat är välgrundade, att den tidsperiod om elva månader som förflöt mellan den tredje och den fjärde anbudsinfordran inte på något sätt är rättsstridig. Det kan följaktligen inte uppkomma något utomobligatoriskt ansvar för gemenskapen i förhållande till sökanden.

Den fjärde anbudsinfordran

— Parternas argument

74 Sökanden har för det första hävdade att kommissionen organiserade den fjärde anbudsinfordran på ett sätt som uppenbart och karaktäristiskt strider mot proportionalitetsprincipen, eftersom denna de facto ledde till att små och medelstora företag utslöts. De partier som avsågs med denna fjärde anbudsinfordran omfattade tobak som innehades av interventionsorgan i flera medlemsstater och utgjorde en sådan avsevärd mängd att anbudsinfordran endast var tillgänglig för multinationella företag, som förfogade över en struktur som var anpassad till export från var och en av de medlemsstater som innehade en del av de lager som utbjöds till försäljning i samband med denna anbudsinfordran. Kommissionen medgav implicit denna omständighet genom att dela upp de tre sista partierna som inte hade tilldelats under den fjärde anbudsinfordran i tio nya partier för den femte anbudsinfordran, vilken beslutades den 24 januari 1992 (se ovan punkt 14).

75 På samma sätt är det så att den omständigheten att flera interventionsorgan krävde säkerhet ledde till att små och medelstora företag utslöts från anbudsförfarandet. Inköp av sådana avsevärda mängder skulle för övrigt ha lett till lagringskostnader

som var orimliga i förhållande till storleken på de företag bland vilka sökanden ingår. Den mängd tobak som bjöds ut till försäljning i samband med den fjärde anbudsinfordran motsvarar ett års produktion av tobak i Grekland och en tredjedel av den årliga produktionen i gemenskapen.

- 76 Sökanden har invänt mot den omständigheten att det i den förordning genom vilket den fjärde anbudsinfordran organiserades fastställdes en tidsperiod om tjugo dagar mellan den dag då meddelandet om anbudsinfordran offentliggjordes och den dag då anbudet skulle lämnas in, i stället för den sedvanliga tidsfristen om 45 dagar som föreskrivs i artikel 3 i förordning nr 3389/73, i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EEG) nr 1344/75 av den 27 maj 1975 (EGT L 137, s. 20). Denna inskränkning medförde ytterligare svårigheter för de små och medelstora företagen.
- 77 Sökanden har förkastat kommissionens förslag att den hade kunnat gå samman med andra anbudsgivare för ett gemensamt anbud. Den har erinrat om att revisionsrätten i den särskilda rapporten underströk att ett samgående av flera aktörer skulle ställa kommissionen inför risken för kartellbildning.
- 78 Sökanden har för det andra hävdatt att kommissionens organisation av den fjärde anbudsinfordran på ett uppenbart och karakteristiskt sätt även åsidosätter principen om likabehandling, i synnerhet artikel 7.2 i förordning nr 727/70, eftersom den de facto utesluter små och medelstora företag.
- 79 Kommissionen har för det första påpekat att den inte på något sätt har åsidosatt proportionalitetsprincipen, eftersom dess agerande var lämpligt och nödvändigt för en god förvaltning av GOM. Sammansättningen av partierna motsvarade enligt kommissionen en klart definierad efterfrågan på marknaden vid ifrågavarande tidpunkt. Kommissionen tvivlar på att det, som sökanden har påstått, är nödvändigt, att förfoga över strukturer i olika medlemsstater för att kunna lämna ett enda anbud. Det är likväl uppenbart att det är lättare att exportera från det land där

tobaken lagras och att detta skulle vara det naturliga valet för att minimera förvaltningskostnaderna. Kravet på företagen på att de skall ställa säkerhet hos de olika interventionsorganen utgör däremot inte något hinder för ett företag med erfarenhet från den internationella handeln. För övrigt är det så att medelstora företag har deltagit i anbudsförfarandena och vissa av dem har tilldelats kontrakt.

80 Kommissionen har hävdats att den hade rätt att minska tidsperioden om 45 dagar till 20 dagar, då den genom förordning nr 2436/91 hade rätt att avvika från förordning nr 3389/73, vilka båda hade utfärdats i enlighet med artikel 7.4 i förordning nr 727/70, enligt vilken kommissionen har behörighet att utforma förfarandena och villkoren för interventionsorganens försäljning av tobak.

81 Det föreligger för övrigt en skillnad mellan en laglig sammanslutning av aktörer som tillfälligt går samman för ett gemensamt anbud och en illegal kartell. Det är vanligt att företag går samman för ett gemensamt anbud avseende ett parti som de enskilda företagen inte skulle kunna köpa upp.

82 Det skall slutligen påpekas att det föreligger flera skäl till den nya inriktning som kommissionen följde under den fjärde anbudsinfördran.

83 Det förelåg enligt kommissionen en omfattande efterfrågan på tobak från Sovjetunionens sida avseende produkter av en lägre kvalitet, vilket skulle ha gjort det möjligt att ställa samman enhetliga partier, medan det överskott som tidigare förelåg på världsmarknaden för tobak hade framtvingat en försäljning av partier som var sammansatta av olika sorter. För att fullfölja transaktionerna hade det varit nödvändigt att få anbud för samtliga partier och detta mål hade endast kunnat uppnås till fullo genom att utbjuda partier av en betydande storlek till försäljning.

- 84 Den nära förestående reformen av GOM för tobak var av avgörande betydelse, i synnerhet vad avser den omständigheten att man avsåg att avskaffa interventions-systemet, vilket innebar att de lager som ännu innehades av interventionsorganen måste avsättas. En snabb och fullständig anbudsinfordran var nödvändig med anledning av de gynnsamma marknadsvillkoren vid ifrågavarande tidpunkt. En enhetlig produkt var lättare att värdera och avsätta, eftersom den motsvarade inköparnas behov och de särskilda avsättningsmöjligheterna.
- 85 Kommissionen har för det andra hävdad att den av samma skäl inte åsidosatte principen om likabehandling då den organiserade den fjärde anbudsinfordran.

— Förstainstansrättens bedömning

- 86 Sökanden har åberopat samma argument till stöd för grunderna avseende att kommissionen åsidosatte proportionalitetsprincipen som till stöd för att den åsidosatte likabehandlingsprincipen.
- 87 Inte något av dessa argument kan godtas.
- 88 Till att börja med kan sökanden inte påstå att den mängd tobak som bjöds ut till försäljning i de olika partierna i den fjärde anbudsinfordran hindrade de små och medelstora företagen att delta i denna. Det framgår i själva verket av kommissionens svar på förstainstansrättens skriftliga frågor att flera medelstora företag hade inlämnat anbud och att vissa av dessa hade antagits av kommissionen. Det framgår för övrigt av samma svar att 20 anbud som kunde prövas hade inlämnats för den första anbudsinfordran medan 11 hade inlämnats för den andra, 14 för den tredje och 25 för den fjärde anbudsinfordran.

- 89 Sökanden kan inte heller påstå att tobakspartiernas geografiska spridning hindrade de små och medelstora företagen från att delta i den fjärde anbudsinfordran. Då det framgår av förordning nr 2436/91 att sex av elva partier innehades av ett enda interventionsorgan, att fyra av elva partier innehades av två olika interventionsorgan och att ett enda av elva partier innehades av tre olika interventionsorgan, var de praktiska svårigheter som följde av den geografiska spridning som den tobak som bjöds ut till försäljning hade, inte så omfattande som sökanden har påstått.
- 90 Sökanden kan slutligen inte åberopa att det föreligger rättsstridighet till följd av minskningen från 45 till 20 dagar avseende tidsperioden mellan den dag då meddelandet om anbudsinfordran offentliggjordes och den dag då anbudet skulle lämnas in. Kommissionen hade i detta avseende rätt att avvika från artikel 3 i förordning nr 3389/73, i dess ändrade lydelse, med hänsyn till det omfattande utrymme för skönsmässig bedömning som den har tilldelats inom området för den gemensamma jordbrukspolitiken (se domstolens dom av den 19 maj 1992 i de förenade målen C-104/89 och C-37/90, Mulder m. fl mot rådet och kommissionen, Rec. 1992, s. I-3061, punkt 12). Sökanden har emellertid varken påstått eller visat att kommissionen begick ett uppenbart bedömningsfel då den kom fram till att den tillämpliga tidsperioden skulle förkortas för att påskynda försäljningen av partierna innan den nya GOM infördes. Förkortningen av tidsperioden drabbade för övrigt samtliga intresserade aktörer, oavsett storlek. Sökanden har för övrigt inte förtydligat på vilket sätt denna förkortning skulle gynna aktörer av en viss storlek i förhållande till andra aktörer.
- 91 Då kommissionen har visat att medelstora företag deltog i anbudsförfarandet finns det inte någon anledning att ta ställning till huruvida ett eventuellt gemensamt anbud från flera aktörer avseende samma parti var lagligt.
- 92 De åtgärder som kommissionen valde att vidta i samband med den fjärde anbudsinfordran för att avsätta den tobak som innehades av interventionsorganen var

under alla omständigheter ägnade att uppnå det eftersträvade målet och de var inte mer långtgående än vad som var nödvändigt för att uppnå det (domen i det ovan nämnda målet Vandemoortele mot kommissionen, punkt 34), eftersom de mängder som lagrades hos interventionsorganen mellan år 1991 och 1992 minskade markant och eftersom de pris som erbjöds för åtminstone vissa sorter under den fjärde anbudsinfordran var avsevärt högre än de som hade erbjudits under de tidigare anbudsinfordringarna. Mot denna bakgrund har kommissionen inte överskridit gränserna för det utrymme för skönsmässig bedömning som den har vad avser genomförandet av den nya GOM för råttobak.

- 93 Det skall för övrigt konstateras att den fjärde anbudsinfordran var öppen för samtliga företag inom ifrågavarande sektor på samma villkor och enligt samma bestämmelser och att den kunde organiseras på ett annat sätt än de föregående anbudsinfordringarna, då kommissionen inte var berövad sin frihet att anpassa sin politik i förhållande till utvecklingen på marknaden och de eftersträvade målen (se i detta avseende domstolens dom av den 17 december 1981 i de förenade målen 197/80, 198/80, 199/80, 200/80, 243/80, 245/80 och 247/80, Ludwigshafener Walzmühle m. fl. mot rådet och kommissionen, Rec. 1981, s. 3211, punkt 40).
- 94 Av detta följer att det saknas stöd för grunden att proportionalitetsprincipen och likabehandlingsprincipen skulle ha åsidosatts.
- 95 Det framgår av ovanstående att förordning nr 2436/91 inte är behäftad med någon rättsstridighet som leder till att det uppkommer ett utomobligatoriskt ansvar för gemenskapen i förhållande till sökanden.

Om ökningen av det belopp som säkerheten uppgick till

— Parternas argument

- 96 Sökanden har påstått att kommissionen genom att öka det belopp som säkerheten uppgick till har åsidosatt proportionalitetsprincipen, då denna ökning varken var berättigad med hänsyn till utvecklingen på marknaden eller till exportbidragen. Syftet med säkerheten var att säkerställa att anbudsgivaren uppfyller de skyldigheter som följer av att denna deltar i anbudsinfordran, i synnerhet att varan faktiskt exporteras. Genom att fastställa säkerheten till ett enhetligt belopp oavsett tobakssort och således oavsett tobakssortens värde, har kommissionen emellertid visat att utvecklingen på marknaden inte ligger bakom ökningen.
- 97 Sökanden har dessutom påpekat att syftet med denna ökning i själva verket var att utmanövrera vissa potentiella köpare, vilket även detta visar att likabehandlingsprincipen har åsidosatts.
- 98 Kommissionen har svarat att det belopp som säkerheten uppgick till inte på något sätt var överdrivet och att det var oundgängligt för att täcka skillnaden mellan exportpriset och priset på gemenskapernas marknad, samt åtminstone exportbidragens effekt.
- 99 Kommissionen har vidare påpekat att sökanden deltog i en femte anbudsinfordran för vilken säkerheten uppgick till 0,7 ecu, vilket visar att den inte på något sätt var utesluten från interventionsförsäljningen.

100 Sökanden har på detta replikerat att den omständigheten att den deltog i en anbudsinfordran för vilken säkerheten var fastställd till 0,7 ecu per kg förklaras av att anbudsinfordran avsåg en mycket mindre mängd tobak.

— Förstainstansrättens bedömning

101 Kommissionen har i det första övervägandet i förordning nr 3040/91 redovisat att ökningen av det belopp som säkerheten uppgick till var motiverat mot bakgrund av behovet av att beakta marknadens utveckling och de exportbidrag som hade betalats. I förevarande förfarande har kommissionen förtydligat att ökningen var motiverad mot bakgrund av behovet av att säkerställa att anbudsgivarna uppfyller de skyldigheter som följer av att de deltar i en anbudsinfordran och, för det fall denna avser export, att säkerställa att varan faktiskt exporteras utanför gemenskapen.

102 Det framgår vidare av kommissionens svar på en skriftlig fråga från förstainstansrätten att även efter det att det belopp som säkerheten uppgick till hade ökats, var summan av detta belopp och det försäljningspris som erhöles inom ramen för de anbudsinfordringar som kommissionen hade organiserat, mindre än det pris till vilket de ifrågavarande interventionsorganen hade köpt tobaken i fråga, vilket sökanden inte har bestridit under förhandlingen.

103 Ökningen av det belopp som säkerheten uppgick till i förordning nr 3040/91 kan under dessa omständigheter inte anses vara överdriven.

- 104 Det skall slutligen understrykas att kommissionen vid förvaltningen av GOM för tobak bland annat skall undvika att avsättningen av tobaken rubbar marknaden. Den omständigheten att kommissionen har krävt strikta säkerheter är en omständighet som i princip gör det möjligt att anse att kommissionen på ett korrekt sätt har uppfyllt sin skyldighet. Sådana villkor avseende säkerhet som krävs enligt förordning nr 3040/91 medför med nödvändighet att företag som inte kan uppfylla dessa utesluts. En sådan utestängning, som är inherent i villkor om säkerhet, innebär således inte att principen om likabehandling har åsidosatts (se domstolens dom av den 7 april 1992 i mål C-358/90, Compagnia italiana alcool mot kommissionen, Rec. 1992, s. I-2457, punkt 54). Villkoren har under alla omständigheter i praktiken inte haft den verkan att små och medelstora företag har uteslutits från att delta i den fjärde anbudsinfordran, eftersom de ingick bland anbudsgivarna under denna infordran.
- 105 Av detta följer att det saknas stöd för grunden att proportionalitetsprincipen och principen om likabehandling har åsidosatts.
- 106 Det framgår av ovanstående att i den mån som det belopp som säkerheten uppgick till ökades i förordning nr 3040/91, är förordningen inte behäftad med någon rättsstridighet som leder till att det uppkommer ett utomobligatoriskt ansvar för gemenskapen i förhållande till sökanden.
- 107 Sökandens begäran i repliken att en sakkunnig skall utses och att kommissionen skall inlämna ytterligare handlingar kan inte efterkommas. Ifrågavarande handlingar är inte nödvändiga för tvistens lösning och det saknas anledning att utse en sakkunnig för att uppskatta den påstådda skadan i detta fall, eftersom sökanden inte har visat att det beteende som den klandrar kommissionen för var rättsstridigt.

- 108 Det framgår av ovanstående att talan skall ogillas i sin helhet, utan att det är nödvändigt att pröva om de övriga villkor som gäller för att gemenskapens utomobli-gatoriska ansvar skall uppkomma är uppfyllda, det vill säga den faktiska förekom-sten av en skada samt orsakssambandet mellan kommissionens beteende och den åberopade skadan.

Rättegångskostnader

- 109 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rät-tegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att sökanden skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökanden har tappat målet, skall svarandens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

följande dom:

1) Talan ogillas.

2) Sökanden skall ersätta rättegångskostnaderna.

Lenaerts

Lindh

Cooke

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 17 december 1997.

H. Jung

P. Lindh

Justitiesekreterare

Ordförande